

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082/610- 261571
Konu : Yazılı soru önermeleri

.../.../2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önermeleri incelenmiş olup, söz konusu önermelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

- Liste (4 Adet- 4 Sayfa)
- Cevap yazısı (47 Adet, 80 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT BAKAN'IN
TBMM 7/19217 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Ülkemizde hava kalitesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülen 'Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği' üzerinden sağlanmaktadır. Bu yönetmelik kapsamında hava kalitesi sınır değerleri yer almakta ve il müdürlüklerinin görevleri de belirtilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Avrupa Birliği (AB) tarafından da; kükürt dioksit, azot dioksit, azot oksitleri, partiküler madde, kurşun, benzen, karbon monoksit, ozon, arsenik, kadmiyum, nikel, benzo(a)piren ve ozon gibi kirleticilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesi gerekliliği ortaya konulmuştur. Ülkemizdeki yönetmelikte de bu kirleticilerin ölçülmesi, değerlendirilmesi ve önlemler alınması zorunludur. Bu sorumluluk Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na ve yerel yönetimlere aittir. Ülkemizde belirlenen sınır değerler ise, AB ve DSÖ'nün belirlediği sınır değerlerle uyumlu değildir. Bunun yanında PM2,5 gibi akciğer hastalıklarına neden olan kirleticiye dair herhangi bir kısıtlama da maalesef mevzuatımızda yer almamaktadır.

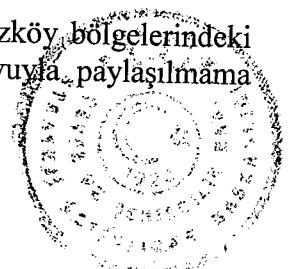
Türkiye'deki 81 ilin tamamında hava kalitesi izleme istasyonu bulunmaktadır. Bazı illerde ise, istasyon sayısı birden fazladır. Bakanlık, bilgiler şeffaf bir biçimde kamuoyu ile paylaşmak için de havaizleme.gov.tr sitesini kurmuştur. Ancak bakanlık bu istasyonların tümünde aynı kirletici parametreleri ölçmemektedir. Genel olarak Partikül Madde 10 ve kükürt dioksit (SO₂) ölçülmektedir. Karbon monoksit, PM 2,5 (Partikül Madde), kurşun, kadmiyum, ozon, arsenik gibi çok önemli kirleticiler ise ölçülmemektedir. Bu nedenle Türkiye genelindeki istasyonlardan alınan veriler yetersizdir. Yetersiz olması nedeniyle kirliliğin düzeyi de tam olarak eksik tespit edilememektedir.

Bütün bu sorunların yanı sıra 2016 Haziran döneminden bu yana İzmir'de termik santralin ve özellikle ağır sanayinin yoğun olduğu Aliağa, Menemen, Yeni Foça ve Bozköy bölgelerindeki Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının verileri paylaşılmamaktadır. Hatta bakanlığın oluşturduğu havaizleme.gov.tr adlı sitede bu bölgeler yer almamaktadır. İzmir ile ilgili sitede; sadece Konak, Karşıyaka, Gazimur, Buca, Bornova, Bayraklı, Balçova, Çiğli ve Seferihisar'da bulunan istasyonların bilgileri görülmektedir. Hava kalitesi izlenen ve paylaşılan ilçelerden Bayraklı (104 m3) Bornova (107 m3) olan PM10 değerleriyle 'Hassas' olarak ifade edilirken diğer ilçeler 'iyi' olarak tanımlanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl 8-10 Mayıs tarihleri arasında Aliağa kent merkezinde yapılan ölçüm sonucuna göre; PM2,5 düzeyi metreküpte 26,2 mikrogram seviyesinde çıkmıştır. DSÖ'nün PM2,5 sınır değerine göre ise bu düzeyin metreküpte 10 mikrogramı aşmaması gerekmektedir. Bu durum Aliağa'daki kirliliğin DSÖ'nün değerlerinin 2,5 katından fazla olduğunu da göstermektedir.

Hava kirliliği, dünyanın birçok yerinde olduğu gibi Türkiye'de de en önemli çevre sağlığı sorunlarından birisidir. Termik santralinin yanı sıra ağır sanayi bölgesi olmasıyla çok fazla kirleticiye maruz kalan Aliağa, Menemen, Yeni Foça ve Bozköy bölgelerinin yakınında hava ölçüm istasyonu kurulmasına rağmen sonuçlarının açıklanmaması ise akıllarda 'değerlerin sınırın çok üzerinde olduğu için açıklanmadığı' şüphesini doğurmaktadır. Bu bağlamda;

1- 2016 Haziran döneminden itibaren Aliağa, Menemen, Yeni Foça ve Bozköy bölgelerindeki hava ölçüm istasyonlarının verilerine ulaşamamaktadır. Verilerin kamuoyuyla paylaşılmama sebebi nedir?

- 2- Bakanlığınız; Aliğa, Menemen, Yeni Foça ve Bozköy'ün 2016 Haziran döneminden itibaren 2017, 2018, ve 2019 (Eylül ayı dahil olmak üzere) aylar bazında hava kalitesi verilerini ne zaman paylaşacaktır?
- 3- Bakanlık olarak Türkiye genelinde 313 hava kalitesi izleme istasyonunun verilerini kurduğunuz sitede paylaşıyorsunuz. Ancak bakanlığınızın sitesinde izmir'deki 9 istasyonun içerisinde Aliğa, Menemen, Yeni Foça ve Bozköy bölgelerindeki istasyonlar yer almamaktadır. Bunun sebebi nedir?
- 4- İzmir'deki Aliğa, Menemen, Yeni Foça ve Bozköy bölgelerindeki istasyonlar Türkiye genelindeki 313 istasyonun içerisinde mi yer almaktadır? Eğer öyleyse bu durumda olan ve verileri paylaşılmayan istasyon sayısı kaçtır?
- 5- Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde havadaki kükürt dioksit, azot dioksit, azot oksitleri, partiküler madde, kurşun, benzen, karbon monoksit, ozon, arsenik, kadmiyum, nikel, benzo(a)piren ve ozon gibi kirleticilerin ölçülmesi yapılmamaktadır. Bunun yanında PM2,5 gibi akciğer hastalıklarına neden olan kirleticiye dair de herhangi bir kısıtlama yoktur, insan ve canlı sağlığına zararlı oldukları bilimsel çalışmalar aracılığıyla da ortaya konan bu maddelerin ölçülmesi, değerlendirilmesi ve önlemler alınmasıyla ilgili bakanlık olarak yapacağınız çalışmalar nelerdir?
- 6- Bakanlığınız 2016 yılında yayınladığı genelge ile her ile Temiz Hava Eylem Planı hazırlamayı zorunlu hale getirmiştir. Bu kapsamda İzmir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından geçen 3 yıl sürecinde İzmir'in hava kalitesinin artırılmasına yönelik olarak neler yapılmıştır?
- 7- Türkiye geneli için 'Temiz Hava Eylem Planı' kapsamında neler yapılmaktadır?

CEVAPLAR:

- 1,2,3- Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarında ölçülen değerlerin, "havaizleme.gov.tr" adresine veri aktarımı cihazı ve yönetim yazılımı hizmet alımı işi yürütülmekte olup söz konusu yazılımın temin edilmesinin ardından tüm veriler ilgili internet adresinden anlık olarak takip edilebilecektir.
- 4- İzmir İlinde (Ege Bölgesi modülü altında) hali hazırda ulusal ağa bağlı 9 adet istasyon bulunmaktadır. Ege Temiz Hava Merkezi kapsamında kurulan 14 adet istasyon da yazılımı tamamlandıktan sonra ulusal ağa bağlanacaktır.
- 5- Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağına dahil olan istasyon sayısı 2019 yılı itibariyle toplam 339' a ulaşmıştır. Bu kapsamda, 319 adet PM₁₀, 288 adet SO₂, 279 adet NO_x, 190 adet O₃, 173 adet CO, 151 adet PM_{2,5}, 19 adet Btex, ve 4 adet PAH cihazı ile anlık ölçümler yapılmakta olup, ölçüm istasyonlarından alınan veriler Bakanlığınızın resmi sitesi olan www.havaizleme.gov.tr adresinde eşzamanlı olarak yayımlanmaktadır.
- 6- 2013/37 sayılı Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi hükümleri ve Bakanlığımızca yayımlanan Temiz Hava Eylem Planı hazırlama şablonu doğrultusunda İl Müdürlüğümüz tarafından Mahalli Çevre Kurulu Kararıyla ilimizdeki genel durum ve alınacak önlemler belirlenmiş ve web sayfasında kamuoyuna duyurulmuştur. İlimiz emisyon envanteri ve bu veriye bağlı olarak hazırlanan hava kirliliği dağılım haritaları Bakanlığımız koordinasyonunda İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) ile birlikte hazırlanmıştır.

Bu Temiz Hava Eylem Planında kısa, orta ve uzun vadede alınacak önlemler, uygulama takvimi ve uygulayacak kurum/kuruluşlar belirlenmiştir.

Emisyon envanterinin sürekliliğinin sağlanması hususu ile ilgili proje çalışmamız devam etmektedir.

Bakanlığımız genelgesi ile talimatlandırılan yukarıdaki hususlara ilave olarak İzmir İlinde “temiz hava” için Mahalli Çevre Kurulunda (MÇK);

- Doğalgaz kullanımının teşviki,
- Hava kirliliği konusunda kamu spotu hazırlanması
- Okullarda eğitim çalışmaları yapılması,
- Yakma saatlerinin düzenlenmesi,

hususları karara bağlanmış ve daha detaylı çalışma için Çevre Ve Şehircilik İl Müdürlüğü, İzmir Halk Sağlığı Müdürlüğü, İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve İzmir Büyükşehir Belediyesi yetkililerinin katılımı ile bir komisyon oluşturulmuştur.

Komisyon tarafından hazırlanan İzmir İli hava kalitesinin korunmasına ilişkin öneriler MÇK toplantısında karara bağlanmıştır.

- Güneş enerjisi ve jeotermal kullanımının teşviki, Doğalgaz kullanımının teşviki
- Resmi kurumların baca ve kazan bakımlarının yapıldığına dair her yıl bildirim yapmaları,
- Kazancılara iki yıllık periyotla eğitim verilmesi
- Belgesiz noktalarda katı yakıt satışı yapılmaması
- Yakma saatlerine sınırlama getirilmesi
- Farkındalık için dizilerde «mesaj yerleştirme» uygulamasının Bakanlığımıza önerilmesi
- Okullarda hava kalitesi teması oluşturulması
- İnversiyonlar öncesi uyarı yapılması

kararları alınmış ve ilgili kurumlar bu kararlar uyarınca çalışmalarına başlamıştır.

Sanayi tesisleri, maden ocakları vb. hava kirliliğine sebebiyet verebilecek tüm tesisler İl Müdürlüğümüz tarafından gerek şikayete istinaden gerekse ani denetimlerimizle sektörel ve bölgesel denetim planlamaları ile sürekli takip edilmektedir.

7- Son yıllarda gelişen bilgi teknolojileri hava yönetimi alanında kullanılmaya başlanmış web tabanlı coğrafi bilgi teknolojilerini kullanan ”Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı” Bakanlığımız sunucularında devreye alınmıştır. Bu portalda tüm kirletici kaynakların coğrafi lokasyonları ve bilgileri kayıt altına alınmakta ve hava kirliliğine katkıları ortaya konulmaktadır. Meteorolojik/topoğrafik etmenler ve sınır ötesi kirlilik taşınımı, şehirlerimizin kirliliğe katkıları bütüncül olarak değerlendirilmekte ve hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır. HEY Portalı aracılığıyla hava kalitesini iyileştirmek üzere Bakanlığımız önderliğinde yerel politikalar geliştirilmektedir.

